

Koncepcia vodnej politiky

Vstupná správa

Tretie zasadnutie Pracovnej skupiny, 20. mája 2021

ŠTRUKTÚRA KONCEPCIE

(KAPITOLY po starom)

1. Východiská a súčasné podmienky
2. Popis vodného a krajinno-ekologického komplexu
3. Zásady a princípy vodnej politiky
4. Ciele vodnej politiky a indikátory
5. Nástroje a opatrenia
6. Vykonávanie koncepcie

(NOVÉ KAPITOLY)

1. Východiská a súčasné podmienky
2. Zásady a princípy vodnej politiky
3. Kľúčové oblasti intervencie, ciele a opatrenia vodnej politiky
4. Vykonávanie Koncepcie
5. Prílohy
  - Vstupná správa
  - Strom problémov
  - Dunaj – prípadová štúdia

OBSAH VSTUPNEJ SPRÁVY

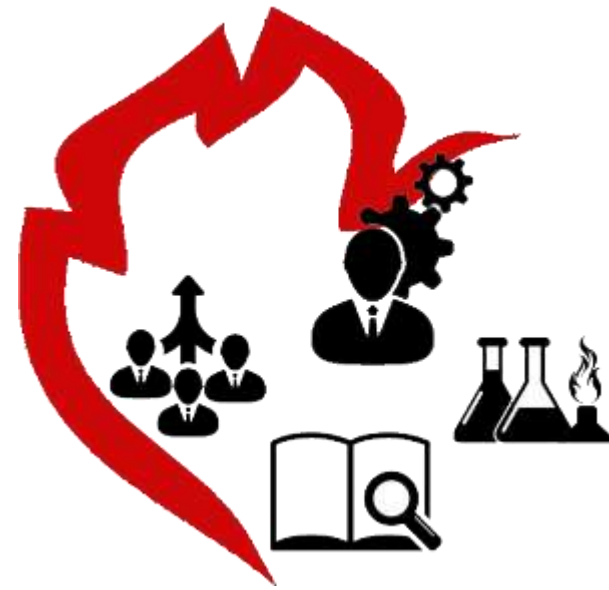
- Vodné bohatstvo krajiny a jeho ohrozenie z dôvodu zmeny klímy
- Degradácia vodného režimu krajiny
- Znečisťovanie vôd
  - Stav povrchových vôd
  - Stav podzemných vôd
  - Zdroje znečisťovania
  - Znečistenie pochádzajúce z environmentálnych záťaží a skládok odpadov
  - Kvalita sedimentov
- Potreby vody pre rozvoj spoločnosti
  - Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie
  - Využívanie vôd v energetike
  - Závlahy a odvodnenia
  - Vodná doprava
  - Voda pre zachovanie ekosystémov
  - Využívanie geotermálnych vôd
- Riadenie a inštitucionálny rámec
- Investičná politika a ekonomické nástroje
- Použitá terminológia

PREČO VSTUPNÁ ANALÝZA?

- Veľa informácií máme, sú spracované pre rôzne účely, spravované rôznymi organizáciami
- Veľa užívateľov vôd s rôznym vplyvom na vody
- Veľa rezortov ovplyvňujúcich rozhodovanie
- Analytické údaje o inštitucionálnom rámci a financovaní pre definovanie problémov
- Kvantitatívne a kvalitatívne údaje o vodnom hospodárstve s podporou údajov z iných rezortov
- Analýza silných a slabých stránok
- Zapojenie expertov (220) v expertných skupinách

ČO SME ANALYZOVALI?

- Čo predstavuje vodné bohatstvo krajiny a aké je jeho ohrozenie z dôvodu zmeny klímy
- Ako hospodárime v krajine
- Čo sú príčiny degradácie vodného režimu krajiny
- Aký je stav povrchových a podzemných vôd
- Odkiaľ pochádza znečistenie vôd
- Kto, kedy, koľko a načo potrebuje vodu alebo ovplyvňuje vodný režim
- Ako je zabezpečené riadenie a plánovanie v povodiach
- Kto, ako a aké úlohy plnia inštitúcie
- Čo to stojí a odkiaľ sa berú financie

ODKIAĽ SME ČERPALI INFORMÁCIE?

- Vodný plán Slovenska a plány povodňového rizika, plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií
- Hodnotiace správy implementácie rámcovej smernice o vode
- Analytické správy (IEP)
- Hodnotiace správy SHMU (VH bilancie kvality a množstva vôd)
- Databázy MŽP SR (enviroportál, biomonitoring, intersucho)
- Správy k výskumným prácam VÚVH
- Výročné správy (napr. SVP, š.p., VV, š.p., Env. fond, Hydromeliorácie, atď.)
- Výsledky projektov niektorých organizácií

ODKIAĽ SME ČERPALI INFORMÁCIE?

- [Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy - aktualizácia \(2018\)](#)
- https://www.minzp.sk/files/oblasti/politika-zmeny-klimy/7nc_svk.pdf
- www.intersucho.sk
- <https://www.minzp.sk/voda/ochrana-pred-povodnami/informacie/>
- <http://www.biomonitoring.sk/>
- <https://www.enviroportal.sk/indicator/detail?id=183&print=yes>
- <http://www.forestportal.sk/lesne-hospodarstvo/informacie-o-lesoch/zakladne-info>
- https://www.minzp.sk/files/iep/2020_5_na_poliach_pusto.pdf
- <https://www.enviroportal.sk/uploads/report/poda-zlozky-09.pdf>
- <https://www.minzp.sk/voda/koncepcne-aplanovacie-dokumenty/vodny-plan-slove>
- <https://www.minzp.sk/voda/vodny-plan-slovenska/>
- http://www.shmu.sk/File/oko/rocniky/2019_Sprava_o_KO_v_SR%20v3.pdf
- <https://envirozataze.enviroportal.sk/>
- <https://www.sazp.sk/projekty-eu/infoaktivita/>
- https://app.sazp.sk/odpady_tp/
- <https://www.geology.sk/geoinfoportal/mapovy-portal/registre-geofondu/skladky/>
- http://www.vuvh.sk/RSV2/download/02_Dokumenty/26_Ramcovy_program_mon
- <http://www.oecd.org/environment/resources/financing-water-supply-sanitation-a>
- <https://www.economy.gov.sk/uploads/files/ljkPMQAc.pdf>
- <http://www.icpdr.org/main/activities-projects/hydropower>
- <http://www.icpdr.org/main/activities-projects/joint-statement-navigation-environr>
- <https://www.danubecommission.org/dc/en/>
- <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7980f36c-3eca-11e8-b5fc>
- <http://old.sazp.sk/public/index/go.php?id=1167&lang=sk>
- <http://www.ramsar.org>
- <https://www.biomonitoring.sk/InternalGeoportal/ProtectedSites/ListInternationalS>
- <https://www.enviroportal.sk/environmentalne-temy/zlozky-zp/rastlinstvo-a-zivocis-roku-2024>

7. → POUŽITÁ LITERATÚRA ¶

¶

- Bannick, C.G. a kol. (2021); Occurrence of Microplastics in the Danube River—A First Screening, in: Joint Danube Survey 4 Scientific Report—Shared Analysis of the Danube River, ICPDR, Viedeň. www.icpdr.org ¶
- Bujnovský, R., Koco, Š. (2020); Významnosť vnosu fosforu procesom erózie poľnohospodárskej pôdy z pohľadu ich eutrofizácie v podmienkach Slovenska. Vodohospodársky spravodajca 63, č. 7-8, s. 20-23 ¶
- EEA, (2017); Climate change, impacts and vulnerability in Europe, An indicator-based Report ¶
- EEA, (2014); Air pollution fact sheet 2014 Slovakia, Copenhagen: European Environment Agency. ¶
- EMEP (2020), Nizzetto, Wenche Aas and Pernilla Bohlin, Heavy metals and POP measurements 2018, Kjeller, Norway: Norwegian Institute for Air Research ¶
- Faško, P., Markovič, L., Pecho, J., Bochniček, O. (2020); Decadal changes in snow cover characteristics in Slovakia over the period 1921—2020 ¶
- IEP (2017); Revízia výdavkov na životné prostredie, záverečná správa, MŽP-SR (stiahnuté https://www.minzp.sk/files/iep/zaverecna_sprava_zivotne_prostredie.pdf). ¶
- IEP (2020); Cený vody (stiahnuté z podkladov VÚVH, <http://www.vuvh.sk/rsv2/?lang=SK>) ¶
- IEP (2020); Ku koreňom, (stiahnuté https://www.minzp.sk/files/iep/2020_03_ku_koren-om.pdf) ¶
- Jakubčinová K. (2018); Analýza ichtyocenóz Slovenska v kontexte antropogénnych vplyvov a biologických invázií. Dizertačná práca. Prírodovedecká fakulta UK, 156 s. (školiťel V. Kováč) ¶
- Kotlarski, S., Keuler, K., Christensen, O.B., Colette, A., Déqué, M., Gobiet, A., Goergen, K., Jacob, D., Lüthi, D., Van Meijgaard, E., Nikulin, G., Schär, C., Teichmann, C., Vautard, R., Warrach-Sagi, K., Wulfmeyer, V., (2014); Regional climate modeling on European scales: A joint standard evaluation of the EURO-CORDEX RCM ensemble (2014) Geoscientific Model Development ¶
- Kucman K. a kol., (2020); Hodnotenie vývoja kvality povrchových vôd v obdobiach rokov 1989–2019, 2009–2019 a 2017–2019 s prognózou na rok 2020. Záverečná správa úlohy 10084. VÚVH, 2020 ¶
- Markovič, L., Pecho, J., Faško, P., (2019); Zmena teplotno-zrážkových pomerov na Slovensku v kontexte klimatickej zmeny ¶
- Midriak, R., (1993); Povrchový odtok a erózne pôdne straty v lesných porastoch Slovenska ¶
- Midriak, R., Zaušková, L., Sabo, P., Gallay, I., Gallayová, Z., Lepeska, T., Hladká, D., Lipták, J., Šály, R., Krajčovič, V., Eliáš, D., (2011); Spustené nádrže v ústí rieky Slovenska ¶

Predmet pozornosti vo vstupnej analýze

Voda je vyčerpatelným a zraniteľným zdrojom:

- Prirodzené limity vodných zdrojov (vodná bilancia)
- Vplyv ľudskej spoločnosti (využívanie vôd, potreby spoločnosti)
- Globálne vplyvy (zmena klímy)

Prístup spoločnej účasti

- Účasť na plánovaní a rozhodovaní
- Úlohy, funkcie a zodpovednosti orgánov a organizácií
- Tvorba mechanizmov komunikácie, informovanosti, povedomia verejnosti

Voda má ekonomickú hodnotu

- Usmerňovanie dopytu prostredníctvom ekonomických nástrojov
- Znečisťovateľ platí
- Cenotvorba

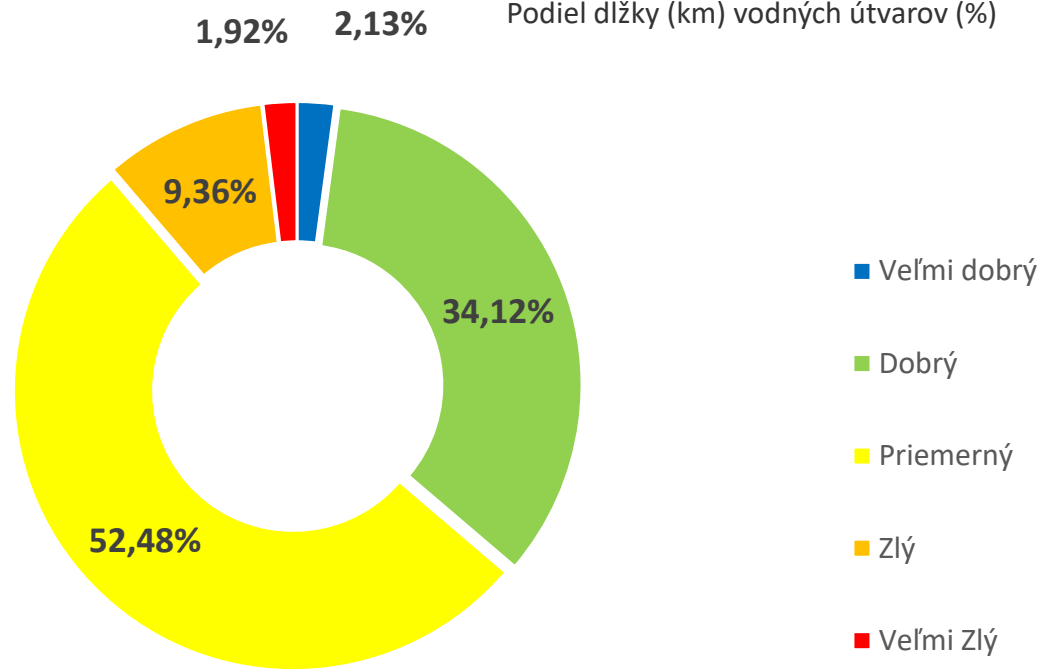
- **Hospodárenie v krajine**
- **Potreby vody pre rozvoj spoločnosti**

ZMENA KLÍMY

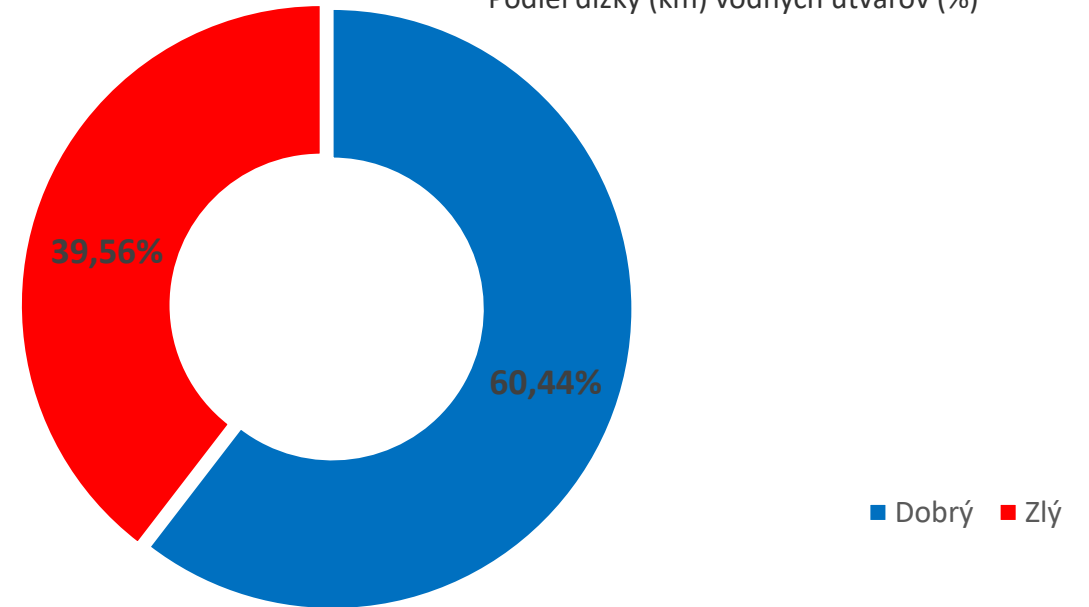
Ekologický stav (ÚPV, III. cyklus)

Podiel dĺžky (km) vodných útvarov (%)

Chemický stav (ÚPV, III. cyklus)

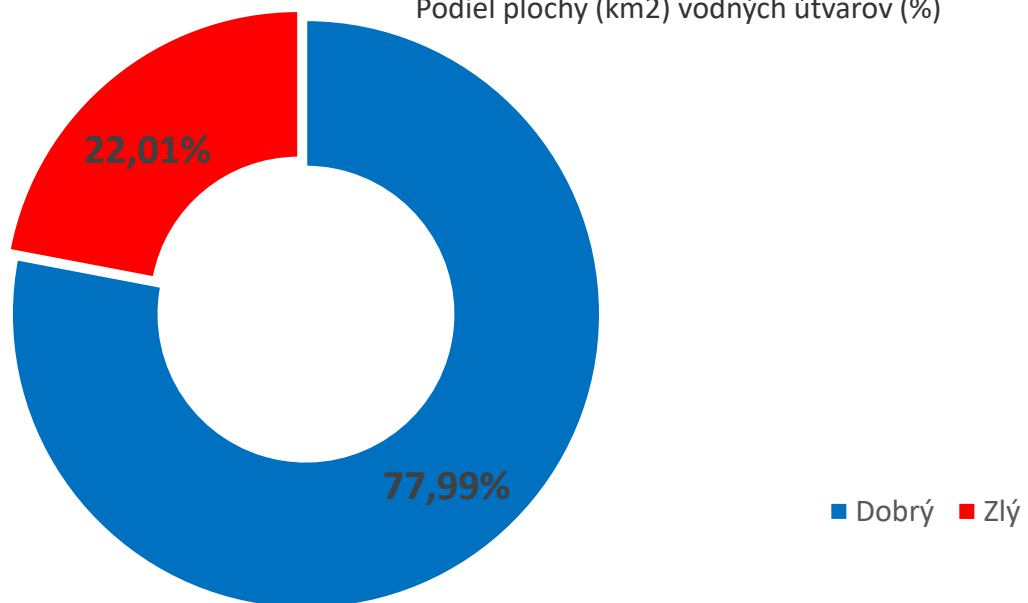
Podiel dĺžky (km) vodných útvarov (%)

Stav vodných útvarov povrchových vôd

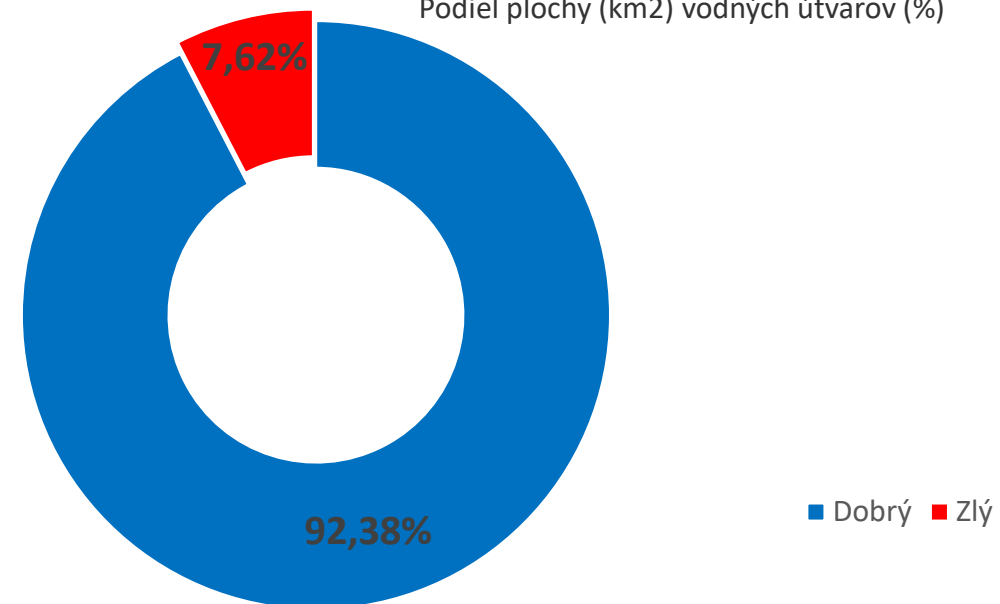
Chemický stav (ÚPzV, III. cyklus)

Podiel plochy (km²) vodných útvarov (%)

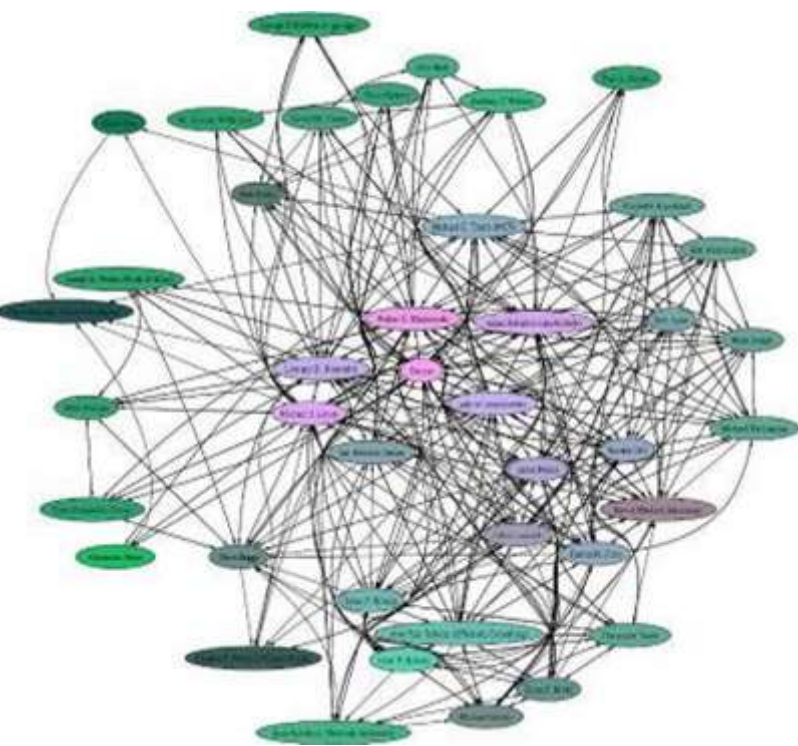

Kvantitatívny stav (ÚPzV, III. cyklus)

Podiel plochy (km²) vodných útvarov (%)

Stav vodných útvarov podzemných vôd

Inštitúcie a ich koordinácia

- Nesúlady medzi plánovacími procesmi na národnej úrovni
- Komplikovaný výkon štátnej správy na úrovni okresných úradov
- Formálna účasť samospráv na plánovaní
- Nedostatočná koordinácia a spolupráca samospráv a správcov vodných tokov
- Nedocenený význam štátneho monitorovania vôd

Informovanosť, komunikácia a účasť verejnosti

- Chýbajúci informačný systém VODA
- Prezentovanie stavu vo vodnom hospodárstve nie je dostatočné
- Odpočet opatrení a realizácia plánov manažmentu povodí nie je zrozumiteľné
- Zvýšený záujem o informácie a postupné budovanie vedomostí a povedomia verejnosti

Investičná politika a ekonomické nástroje

- Verejné financovanie do ochrany vôd a rozvoja vodných zdrojov je obmedzené výškou finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu
  - VH sektor je investične náročný a závislý od verejných financií (vyžaduje sa dlhodobé finančné plánovanie)
  - Financovanie je závislé na eurofondoch
  - Neaplikuje prioritizovanie investícií z pohľadu hodnoty za peniaze.
  - Starnutie vodných stavieb, ich drahá údržba bez adekvátneho pokrytia nákladov na údržbu
  - Verejné výdavky na zabezpečenie obyvateľstva pitnou vodou a odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd sa výrazne medziročne zvyšujú
- Ekonomické nástroje
  - Poplatky za vypúšťané znečistenie neodráža plne princíp znečisťovateľ platí
  - Rozdiel medzi (nízkou) sadzbou za spoplatnenie odberov podzemnej vody a cenou za odber povrchovej vody
  - Výdavky domácností na vodné a stočné sú na úrovni 1,5%

STROM PROBLÉMOV

Absencia integrovaného prístupu k manažmentu vôd v povodiach

Nesúlady plánovacích procesov a plánovacích dokumentov o krajine a vode

Neurčené, protichodné, nezosúladené rámce na využívanie vôd pre rôzne účely, vrátane nárokov na ekosystémov závislých na vode

Degradácia vodného režimu krajiny, nedostatočné a nevhodné revitalizácie, nepripravenosť na zmenu klímy

Znečistenie povrchových a podzemných vôd a antropogénne zaťaženie krajiny z minulosti

Chýbajúca integrácia úloh, nedostatočná koordinácia rezortných organizácií, slabá medzirezortná koordinácia pri integrovanom manažmente vôd a krajiny v povodiach

Nepodporujúce právne úpravy a ich vymožitelnosť

Právne predpisy nepodporujúce riešenie nových výziev a zmien

Nedostatočné uplatňovanie princípu prevencie, nedostatočná kontrola a vymáhanie

Chýbajúce právne rámce na implementáciu nových stratégií, AP a smerníc EÚ

Nevysporiadané vlastníctvo nehnuteľností

Neaktuálne a chýbajúce nástroje na implementáciu právnych predpisov

Nejednoznačné úlohy, nedostatočné kompetencie správcu vodného toku/ povodia

Nezosúladené právne predpisy a protichodné povinnosti a požiadavky vyplývajúce z legislatívy

Nedostatočný informačný systém a prístup k informáciám o vode

Neaktuálne dáta v nepoužiteľnej štruktúre v rezorte vodného hospodárstva

Nedostatočná integrácia a kompatibilita národných zdrojových informácií a údajov o vode

Nedostatočné monitorovanie podzemných a povrchových vôd, nedostatočné prevádzkové a prieskumné monitorovanie a dostupnosť jeho výsledkov

Nedostatočné odborné kapacity, nedostatočné vzdelávanie a propagácia

Chýbajúci systém podpory kontinuálneho vzdelávania v sektore a dopĺňania ľudských kapacít, chýbajúce zadanie od štátu na vzdelávací proces

Slabá a nesystematická podpora inovácií a vedy, základného a aplikovaného výskumu

Absencia systematického začleňovania vzdelávania o ochrane vôd, integrovanom manažmente vôd do osvet, formálneho a neformálneho vzdelávania

Málo účinná, neskorá a málo zrozumiteľná komunikácia informácií o podzemnej a povrchovej vode zo strany štátu smerom k verejnosti a samosprávam

Neadekvátne investičná politika a financovanie vodného hospodárstva

Absencia dlhodobej udržateľnej finančnej politiky štátu v oblasti vôd a nepripravenosť na budúce obdobie po ukončení fin podpory EU fondov

Podhodnotené financovanie organizácií v rezorte a v štátnej a verejnej správe, ktoré majú povinnosti v oblasti tvorby vedy, výskumu, monitorovania, plánovania, ochrany, manažmentu, využívania vôd a rybárstva

Zle nastavený systém financovania preventívnych opatrení (málo do prevencie, veľa do riešenia následkov)

Absencia hodnotenia ekosystémových služieb, nízka niera porovnávania efektívnosti a účinnosti typov opatrení a mechanizmu „hodnota za peniaze“ pri plánovaní investícií, tzv. CB analýz zohľadňujúcich dôsledky zmeny klímy, a celkový životný cyklus investície

